

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. IX. Perfectio in loquendo benè de proximis absque adulatione: cautè
autem coram esse laudandos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

3.
Certa.

k Mar. 6. 23.

Lib. 7. de of.
fic. c. 10. §
lib. 3. ca. 18.
Serm. 11. de
Sanctis.
Vide 2. 2. q.
4. c. Est eti-
am, &c.
Quod Da-
uid.

HINC etiam fit, insignis cenferi imprudentiæ, in genere, & in confilio promittere, & offerre se ad faciendum quidquid alter petierit, præcipuè cum de petente timeri possit, quod sit rem iniustam petiturus. Quemadmodum Herodi euenit, qui saltatrici filia Herodiadis k iurauit: quia quidquid petieris dabo tibi; ipsa autem petijt, dari sibi in disco caput Ioannis Baptistæ. Qui (vt S. Ambrosius ait) imprudens fuit in promittendo; & multò peior in adimplendo promisso: quia nunquam potest esse legitima fidelitatis materia, quæ simul est iniustitiæ. Multò meliùs (ait sanctus Augustinus) fecit Dauid, qui etsi iurasset, occisurum se diuitem illum Nabal Carmelum; ad preces tamen vxoris eius Abigail ab eo quod iurauerat destitit, pœnitudine sua præueniens & auertens ingens damnum, quod ex præcipiti suo iuramento, si illud seruasset, fuisset consecutum. De hoc tamen puncto fusiùs agetur, cum in tertio Tomo erit sermo de votis.

CAPVT IX.

PERFECTIO IN LOQUENDO BENE DE PROXIMIS absque adulatione: cautè autem coram esse laudandos.

2 Cant. 4. 2.
11.Charitatis
lingua.b Eccl. 20.
11.

c Eccl. 20. 5.

DIRE optimo de Sapientibus Ecclesiæ dixit Spiritus sanctus, quod essentia sicut *vitta coccinea*; & haberent *mel & lac sub lingua*: nam quemadmodum *vitta* spargit capillos colligit, & ligat; ita charitas ipsos fideles, qui Reip. Christianæ sunt partes, vnit, facitq; valdè concordēs dulcedine & suauitate bonorum verborum & sermonum, quibus omnes allicit, eisq; bonum, quod potest, præstat: nunc illos *laudando*, & honore afficiendo; nunc *excusando*, defendendo, eorumq; causam, in quibus expedit, propugnando: hæc est *charitatis lingua*, quam prudenter exercere debes, sequens illud Ecclesiastici consilium, dicentis: b *Sapiens, in verbis se ipsum amabilem facit*: aded enim benè de omnibus loquitur, vt omnes propterea illum ament, magniq; faciant.

SEN quoniã error aliquis facillè in hoc accidere potest, necesse est, duo vitiosa extrema euitare, *nimis enim*: scilicet, & *parcitatem*: *parci* deficiunt in hoc, q; proximi bonũ in loco, tẽpore & occasione tacet, in quibus ad rẽ fuisset illud manifestare. Quod licet interdũ ex quadã naturali parcitate & ad loquẽdũ ineptitudine proueniat nã (vt Sapiens ait): c *est tacens, non habens sensũ loquela*, quia scilicet discretionem ad id non habet; sed vt plurimum parcitas

hæc

hæc oritur ex rancore, aut inuidia, cuius proprius est effectus, vt si non malè de alijs loquatur: taceat saltem quod in illis est bonum; doleatque, quodd alijs benè de illis loquantur nec loquentes, in eo sermone iuuent. In extremum *nimietatis* incidunt, qui plus alios laudant, quàm par sit; quod vitium generali vocabulo appellatur *ADVLATIO*, quæ, teste S. Tho. ex quatuor circumstantijs redditur vitiosa.

PRIMA circumstantia est, cum *male* ab alijs facta laudantur, vindicta verbi gratia, quam de suo aduersario sumpserunt. Qua ratione (vt S. Gregorius expendit) datur illis occasio in malo suo statu perscuerandi. id quod etiam Dauid insinuat, dicens: *d quoniam laudatur peccator in desideriis animæ suæ: & iniquus benè dicitur: exacerbauit Dominum peccator, & secundū multitudine ire suæ, non queret quodd sibi maximè expediret; non est Deus in conspectu eius,* quia non cogitat de illo: *inquinata sunt via illius in omni tempore.* Nam (vt ait S. Hieronymus) nihil adeo facillè bonos hominum mores corrumpit, atque adulationes & laudes vanæ. Quæ lethalia erunt peccata: si id, quod laudatur, est tale; venialia verò, si sit leue: illis enim competit quod Isaias minatur, cum dicit. *Ve qui dicitis malum bonum, & bonum malum,* cum scilicet id, quod malum est, atque si bonum esset, laudatis. & Sapiens in eundè sensum dixit: *qui iustificat impium, & qui condemnat iustum, abominabilis est vterque apud Deum.*

SECUNDA circumstantia est, cum quis ob solam externam speciem & apparentiã boni, absq; aliò indicio bonitatis eius laudatur aut vltra meritū extollitur. Hoc insinuauit Ecclesiasticus, cū dixit: *e non laudes virum in specie sua,* ob pulchritudinem scilicet aut externam tantum superficiem, nimium æstimando corporis elegantiam: aut ex ea sola, animæ pulchritudinè conijciendo: & tanquam Sanctum eum laudando, quem vides exterius benè cõpositum. Et idem Ecclesiasticus alibi dicit. *f ante sermonem non laudes virum,* hoc est, non prius laudes, quàm *loquentem* audias: eius enim verba ostendēt, qualis ille sit: nec decet prius laudare, quàm eū *noueris*: exponis enim te periculo tanquam iustum approbandi improbum, alijsque perniciosum. Et hanc ait S. Ambrosius esse causam, cur Deus D. N. statim atque reliquas res corporales creabat, easdem laudabat: quia earum bonitas sita erat in *externa* specie earum; sed cum hominem creauit, noluit laudare: quia bonitas eius non est in externis sita, sed in *internis* & occultis, quæ non apparent: quare, donec illa per externa opera manifestetur, non est ille laudandus.

TERTIA circumstantia est, cum probabiliter timeretur, quod laus nostra impellet probum hominem ad *inanem gloriam*, & luperbiam: qua excidat à virtute, quã habet; aut illam imminuat. Et hoc insinuãs dixit Ecclesiasticus: *ante mortem ne laudes hominem quemquam,* tanquã Sãctum: fieri enim

Laudatio non sit par ca.

2. 7. 9. 115. a. 1. & 2.

I. Lib. 4. mor. cap. 3.

d Ps. 9. 24.

Adulatio laudat peccata.

Epist. ad Celsantiam de ratione pie viuendi.

Isa. 5. 20.

2.

c Eccl. 11. 2.

Externam speciem.

f Eccl. 27. 8.

De Inst. 1. Virg. ca. 3. Homo laudandus ab internis.

3.

Cum periculo subuersionis.

Eccl. 11. 30.

Deum non
solum lau-
dat.

4.
Vt homini-
bus placeat

g Gal. 1. 10.
h Pf. 52. 6.

Prou. 29. 5.

k Isa. 3. 12.
Blandus i-
nemicus,
crudelis a-
micus.

l 31. moral.
c. 20.

potest vt ob tales laudes ille mutetur, excidatque a felicitate & sanctitate, quasi fruitur. Ac propterea ait idem S. Ambrosius, Deum non laudasse primū hominem statim atque illum condidit; sed laudes illius ad eius finem reseruasse, in quo tum laus erit securior: tum ipse bona sua vita eam erit promeritus.

QVARTA circumstantia est; cū laudes nostras eō præcipuè dirigimus, vt hominibus placeamus: siue vt illi nos laudent, siue vt emolumentum aliquod temporale ab illis obtineamus: ita vt finis nostræ laudis sit vel inanis gloria, vel auaritia, aut inanis aliorum voluptas: tunc enim rectè habet locum, quod ait Apostolus *g si adhuc hominibus placerem, Christi seruus non essem* nam h, *Deus*, ait Dauid, *disipauit ossa eorum, qui hominibus placent*. In his omnibus casib. adulator agit *inmicum* quidem blandum, sed *amicum* valde crudelem, ob graue, quod proximo infert, detrimentum: iuxta illud Salomonis: *i homo, qui blandis sicutisq. sermonibus loquitur amico suo, rete expādit gressibus eius, vt ad ipsius pedes corruat confusus, ob grauiā peccata, in quæ adulationum ipsius causa labetur*. Quod etiam clariùs adhuc Deus ipse per Isaiam monuit: *k popule (inquit) mens qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt, & viam gressuum tuorum dissipant*. nam, cū te ob malefacta laudent, occasionem præbent, vt illius iacturam facias, dum te ob nomen bonum, securum reddunt: vt turpiùs postea cadas: quod si laudent ob aliquod bonum, quod non habes, efficiunt, vt credas, te illud habere. Nam quia te ipsum valde amas, faciliè credes, esse in te, quod dicitur de te: quas ob causas adulator (vt S. Greg. notat) est tanquam *locusta*, fructus rodens & consumens; & tanquam *apis* in ore habes *mel*; aculeo verò pungens. Quare perfectionis cupidus summè horrere debet hoc vitium, propter damnum, quod suæ & proximi animæ adfert. Nec tamen propterea prudentes laudes & ex charitate prætermittendæ sunt siue coram, siue absente proximo: adhibitis tamen circumstantijs, de quibus iam dicemus.

§. I. Laudes in absentia

LAUDES proximorum *absentium* cū eorum virtutes coram alijs referuntur, vt bonam eorum opinionem habeant, eosque magnificent, securiores multò sunt, quā quæ coram & in eorū præsentia proferuntur: tum quia ijs, qui laudantur, nullū ex hoc *periculum* imminet: tū quòd magis distent ab *adulatione*, & puriores sint à nota alicuius *lucris* aut mercedis. Nam, qui aliquè præsentè laudat, statim solet gratiarum actionē, tanquā suæ laudationis præmium accipere: qui verò nō præsentem laudat, eo ipso ostendit, se non ab *hominibus* præmium, expectare; sed à Deo, qui præsens est: & potius excitari se ob honorem virtutis, vt illa ab hominibus aestimeretur:

quam

quam ob suum, quem ab ijs speret, quos laudat: quamuis neque proprio cariturus honore: qui virtutis est premium: semper enim qui bonam habet linguam, beneque absentib. loquitur, amatur, & in veneratione est: quia facile nobis persuademus, ita de nobis eum locuturum oblata laudum nostrarum occasione.

BONVM hoc in absentia laudandi officium in tribus precipue occasionibus merito prestabis. *Prima* est, quando id ad malum & incommodum aliquod proximi euitandum est necessarium. Si. n. intelligas, eius honore, famam, facultates, aut vitam, aut iusta eius vota & conatus in periculo versari quod tu possis, producto in medium bono, quod in eo nouisti, praeuenire: æquum certe est, bonum illud producere, omnique liberalitate intra veritatis tamē limites, laudare. Quemadmodum Ionathas, aduertēs Saulis patris sui irā in Dauidem, quem contra omnem rationem & iustitiam persequeretur, ac de morte ei inferenda agebat a locutus est de Dauid bona ad Saul patrem suū, quē cum audisset Saul, placatus est voce Ionathas: & tunc a persequendo Dauid cessauit. Quod si quis inuidus ex tali laudatione tristaretur, dolens talia bona de proximo dici: nō est propterea prudens ac discreta laudatio intermittenda: hoc enim esset scandalū tantū, quod *passiuū* appellamus, acceptū scilicet sine causa, ex sola audiētis malitia, nō verò datū culpa ipsius laudātis: quemadmodum Deus S. Iob, coram Sathana laudauit, benè conscius, quod Sathanas ex inuidia concepturus esset animum eum tentandi, ac persequendi. Vt plurimū tamen expediet ita absentem probū laudare, vt presentib. nō praeferatur. id enim esset inuidiarum & discordiarum seminarium. Sicut vidimus, omnem Saulis inuidiā & furorē in Dauidem initiū sumplisse ex eo, quod mulieres in signum lætitiæ præcinerent, ac ludentes dicebant: *b percussit Saul mille, & Dauid decem millia.* ex quo iratus est Saul nimis

SECUNDA occasio loquendi benè de proximo est, quando ad bonum eius & utilitatem refert, vt is, corā quo laudes eius dicuntur, eas nouerit, precipue si de ijs interrogaris, & ad dicendum quod de eo sentis, prouocaris. Tunc enim non satis tibi esse debet, quod veritatem dicas necessariā, vt ad interrogata, quod *iustitia* requirit, respondeas; sed æquum etiam est, tunc addere quidquid cum veritate dici potest, ad bonam illius proximi opinionem promouendam; & *commodum* aliquod eidem hac via præstandum, quemadmodum videre licet in responso dato Booz ab eius famulo, cum interrogaretur, quæ esset illa puella, quæ in agro erat: nam quamuis ad hanc interrogationem satis fuisset dicere: *hæc est Moabitis, quæ venit cum Noemi:* non tamen contentus id dixisse, in laudem ipsius Ruth, adiecit ea, quæ in illa obseruasset, ad pleniorē ipsius Booz informationem, referens eius *humilitatem*, & modestiam, qua spicas colligendi, à messi-

Amatur,
qui absentes laudat.

1.

Laudandus
proximus
ut eum à
malo liberet.

a1. Reg. 19.
4. 5.

Ob Inuidiam
aliter
sua ne
filius.

Cave, presentibus
absentem
præferas.

b1. Re. 18. 7.

2.

Vt bonum
eius promoueat.

c Ruth. 1. 6.

bus

bus relictas, facultatem petijisset; ac de mane usque ad vesperam in agro stetit, & ne ad momentum quidem domum reuerla esset; sed in magno silentio absque ullius offensione ita remansisset, vt nec in summo actu ad umbram aliquam diuerteret, ne quam male de se suspicandi occasionem alicui præberet. Et hac ratione non solum bonam ipsi *Ruth* opinionem creauit; sed etiam Dominum suum *Booz* permouit, ad beneuolentiam eidem & fauorem liberali manu exhibendum. vt ex hoc constet, quã sit proprium & familiare bonis laudare bonum, quod in alijs vident, cum Prælatos & Principes, aliosque homines alloquantur, qui studiosis *præmium* virtutis reddere, & auxilium in eorum necessitatibus ferre possunt. Idque faciunt multò exactiùs, cum ij, quos commendant, sunt *pauperes*, & in hominum obliuione; & quasi in angulo aliquo huic mudi delitescentes, non habent, qui vel manum illis porrigat, aut verbum bonum pro illis loquatur. & hic est quidam misericordiæ & eleemosynæ modus valdè facilis, & omnibus utilis. sæpè enim, vt Ecclesiasticus dixit: *verbum melius quam datum*, quasi dicat: sæpè est vtilior eleemosyna, verbum bonum, quam si munus aliquod offerretur. Quare si non habeas, quod dare possis, licebit hac ratione agere cum habente, & intercedere pro indigentibus: laudando eorum virtutem, vt subsidium illis adferat. Et quoniam homines non minus honore & fama indigent, quam fortunis; si eleemosyna iudicatur aliquam pauperi offerre pecuniam, qua se alat; etiam erit bonum eleemosynæ genus, bona verba pro indigente proximo proferre, quibus eius fama & honor conseruetur & augeatur; si quidem Sapiens dixit: *melius esse nomē bonum, quam diuitias multas*: illud enim solet esse aptum medium ad eas obtinendas; quæ admodum euenit pauperi *scuidam viduæ* suis bonis spoliata: quæ cum *ad Regem Israel* accedere vellet, vt recipere illa posset: *Giezi* puer *Elisæi* Prophetæ, qui Regi tunc aderat, ante quàm illa quicquam peteret, ita illam commendauit, referens mirabilia, *qua fecerat* erga illam *Elisæus*: vt statim Rex iussit, *restitui ei omnia, quæ ipsius fuerant*.

TERTIA occasio absentem proximum laudandi est, quando expedit, homines bonam de illo habere opinionem, præcipuè si persona sit publica: vt, tali de eo opinione concepta, alii ex eius doctrina & exemplis proficiant: eum in modum, quo *Christus D.N.S. g Ioannem Baptistam* coram suis discipulis & Iudæis commendauit, vt *doctrinam*, quam ille prædicabat amplecterentur, sanctamque *vitam* aliqua ex parte imitarentur. Et in hunc finem magnæ prudentiæ est, seruantes concionatores, bonosque prælatos, ac Iudices laudare, ac commendare, & omnes denique, qui officia aliquæ gerunt proximis vtilia, vt sic permoueantur ad vtilitatem & profectum ex bonis eorum exemplis, & consiliis capiendum.

Laudandi
mi Vtilis
audienti.

d Eccl. 18. 16
Pauperes
commendare,
prompta
Eleemosyna.

c Prou 22. 1

f 4. Reg. 8. 1.

Famam
proximi
conserua.

3.
Ad aliorum
commo-
dum.

g Mat. 11. 7.
gloriam. 35.

Laudandi
operarij.

DENIQVE lingua (vt S. Iacobus Apostolus ait) data est, *ut fons ellet aqua dulcis*, dulcia verba proferendo, & vtilia ad gloriã Dei, & bonum proximo- rum etiã hostium. & ipse Saluator iuber, *benedicere maledicentibus nobis*: hoc est loqui benè de illis, qui malè de nobis loquantur; cùm igitur nullus adeò sit improbus, qui non habeat aliquid boni, ob quod laudari possit: æquum est, vt lingua suo fungatur officio: malum reticendo, manifestando autem bonum, iuxta regulas rationis; nam, vt idem Apostolus dixit: *non potest fons de eodem foramine emanare dulcem & amarã aquam*: nec dulcis poterit a- marã dulcorare; sed amara potiùs dulcem inficiet. Quamobrè lingua sem- per habere debet dulcedinem in verbis; nullis malis & amaris admixtis, quæ illa depræuent.

§. II. *Laudes in presentia.*

MAIOR attentione opus est in laudandis proximis, cùm sunt *presen- tes*; vt laudatio sit vtilis, & non noxia. Præmittimus autem, quòd li- cèt vt plurimum homines laudemus ab aliquib. dotibus naturalibus quas habent: è pulchritudine V. G. aut robore corporis; à memoria, ab inge- nio, & alijs naturalibus animæ ornamentis: proprie tamen (vt Aristoteles di- xit & S. Thomas cõfirmat) non sunt laude aut vituperio digni ob huiusmo- di res naturales, quæ non sunt in eorum potestate; sed ob eas, quæ à *libero eorum arbitrio* dependent: nec hæ quidem omnes laudem apud Deum promerentur; sed illæ tantum, quæ sunt *studiosæ*: virtus enim absolutè hominem facit laudabilem, sicut vitium eundem facit contemnendum. Et in hunc modum explicat S. Bernardus sententiam Ecclesiastici, quam his ver- bis refert: *neminem laudaueris in vita sua duplicem*, inquit, homo habet vitã; alteram *propriam* à natura sua corrupta, & misera. Et propter hanc, vt di- ctum est, non laudem promeretur, sed vituperium: alteram habet *non suam*, sed DEI, à diuina eius gratia communicatam: propter quam laudari potest: nam tunc laus non est præcipuè ipsius hominis; sed Dei, cuius illa est *vita* ac proinde etiam *gloria*, quæ ex illa oritur. Et quoniam iustus non in se vi- uit, sed in Christo: cùm laudatur, non in sua, sed laudatur in vita Christi, qui gratiæ suæ dona in ipso posuit. Quare ita vir probus in sua præsentia est laudandus, vt in memoriam illi reuocetur præcipuus ipsius boni & virtu- tis auctor, ne ex ipsa laudatione damnus sentiat; sed vtilitatem, in quam illa ordinatur, hoc est, vt in virtute foueatur & confirmetur; & persuerare & perfici in ea possit: quod obtinebit, si memor sit bonum, quod habet, nõ ipsius esse, sed Dei, cui gloriã reddere; & in quo fiduciam suam collocare debet. Alioquin facillè ob suam superbiam aut fiduciam propriam, aut se- curitatem nimiam illud amitter.

4.
Iac. 3. 11.
Luc. 6. 8.
De nullo
nisi bonum
loquar.

Li. 3. Eth. c. 5
1. 2. q. 21. a. 2
Sola virtus
laudabilis.

Ep. 13. & ser.
5. de Sãctis.
Ecc. 11. 30.
vini LXX.

In Christi
vita lauda-
tur iustus.

Christus a
quos lau-
dauit.

b Luc. 7. 44.

d Luc. 19. 8.

e Mat. 8. 10.

f Mat. 16. 17.

Defectus
virtutibus
miscendi.

g Apo. 3. 11.

h Ecc. 11. 30.

i Mat. 11. 11.

Eandem
qui securi
sunt.

2.

k Rut. 2. 13.

Tom. 1. 174.

2. c. 10. 5.

H V N C in modum laudauit Christus, D. N. multos in eorum præsentia: tam vt illis animum adderet; quã, vt tepidos & murmuratores cõfunderet, eosque ad illorum imitationem permoueret. Laudauit *Magdalena*, opus, quo b *lachrymis rigabat pedes eius, & capillis capitis sui tergebat, eosque osculabatur, & unguento ungebat*: eam enim laudando confundebat pharisæi torporem, malè de illa sentientis; *Zachai* quoque zelum laudauit, dicenti: *dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus; & si quid aliquem defraudauit reddo quadruplũ*: propter quod, dum ipsum laudauit, *filiumq;* dixit esse *Abrahe*, cæteros publicanos excitauit ad illius imitationem. Fidem etiã *cæturionis* laudauit, dicens: *ese non inuenisse tantam fidem in Israel*, vt sic Iudæorum incredulitatem argueret. Laudauit etiam *S. Petri* confessionem, vt reliquos discipulos ad eandem magis excitaret: sed adiecit: *Beatus es Simõ Barionia, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui in cælis est*: vt intelligeret, in quem deberet laudationis illius gloriam referre; gratumque se exhiberet ei, à quo tale beneficium accepisset. Et in Apocalypsi artificio mirabili laudat idem Dominus *Episcopos Asia*, ad quos literas scribi iubebat, in quibus eorum *virtutes & bona opera* referrentur; sed mox subiungebat aliquos eorum *defectus*: vt, si laudatio illos extolleret, admonitio defectus humiliaret: & minimum eos, defectus perseverantiæ admoneret. sic enim quendam expressè monuit dicens: *g tene quod habes, vt nemo accipiat coronam tuam*: ne ob laudationem illam putaret se esse securum: sed attenderet, se, dũ viuere, mutationi esse subiectum: Quamobrem dixit Ecclesiasticus: *h ante mortem ne laudes hominẽ quenquam*, ea scilicet laude quæ debetur beatis, plenam iam victoriam adeptis. siquidem quam diu pugna durat, semper est pereundi periculum. Quamobrem cum Christus D. N. multa in *S. Ioannis Baptista* laudes dixisset, adiecissetque: *i inter natos mulierum non surrexisset eam maiorem*, subiunxit: *qui autem minor est in regno cælorum, maior est illo*, quasi dixerit: omnes hæ laudes sunt hominis adhuc in terra uiuentis, & mutationi subiecti. Ac proinde, quantumuis Ioannes sit Sanctus, non attingit tamè ad *securitatem* minimi iam beati, qui ratione sui status potest integrè & plenè laudari, tanquam victoriam iam consecutus.

S E D V T ad nostram historiam redeamus, præclarã valdè fuit ipsius Booz prudentia ac discretio in laudandis bonis ipsius Ruth operibus. k *Nunciata*, inquit, *sunt mihi omnia, qua feceris socrui tue post mortem viri tui: & quod reliqueris parentes tuos, & terram in qua nata es & veneris ad populũ, quem antea nesciebas, reddat tibi Dominus pro opere tuo, & plenam mercedem recipias à Domino Deo Israel ad quem venisti, & sub cuius confugio isti alas*: quibus verbis perfectus ille vir ostendit zelum suum, quem superiores habere debent in confirmandis & fouendis Tirionibus in Dei seruitio, laudando scilicet illos, vitæque

muta-

mutationem factam approbando; & quod vitia deseruerint, & socios malos; aut quod mundo valedixerint, domuique paternæ, vt religionis statum amplecterentur. nam quemadmodum alijs improbrantibus, quod benè faciunt, timidiores ac tristiores redduntur & interdum retrocedunt, & benè inchoatam viam deserunt: ita è contra magis excitantur ad progressum, valdeque exhilarantur, quando alij approbant: & factū laudant, præcipuè cum magna alicuius auctoritatis homines id faciant, quorum approbatio & laus pluris omnino fit. Id quod commune illud prouerbium confirmat: *virtus laudata crescit*, quemadmodum teneræ *planta aqua* irrigatione crescere solent: non quod præcipuè ob laudes operetur (hoc enim non virtutis sed vitij vanitatis esset) sed quod motiuum & occasionem ex laudatione accipiat, ad operas perficienda, quæ à bonis laudantur, à sapientibus probantur, & à potentibus magni fiunt.

DE NIQVE est specialis quædam occasio, in qua expedit proximum laudare: cum scilicet ille est valdè tristis, pusillanimis, & in periculo versatur labendi in abyssum *desperationis*: tunc enim æquum omnino est, bona, quæ ille fecit, laudare, & gratias ac dona à Deo illi collata in memoriam ei reuocare, in eum finem, vt respirans, nouam concipiat fiduciam: quemadmodum Apost. ad Hebræos in similib. angustijs cõstitutos scribens, hæc dixit: *Rememoramini pristinos dies, in quib. illuminati, magnū certamē sustinistis passionum. Et in altero quidem opprobrijs Et tribulationibus spectaculum facti, in altero autem socij taliter conuersantium effecti. Nam Et vinctis compassi estis, Et rapinam honorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem: Et manentem substantiam. Nolite itaque amittere confidentiam vestrā, quæ magnam habet remunerationem: patientia enim vobis necessaria est: vt voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem.* hæc Apostolus, qui sæpè in suis literis ex huiusmodi occasionibus virtutem laudat afflictorum, ad eos consolandos. Nec mirum est, quod in eum finem virtutem alienam laudemus: siquidem in similibus periculis constitutis nobis licet imò expedit propriam laudare: laudare intelligo, virtutes & insignia opera, quæ Deus per nos fecit, referre; vt sic deiectum cor nostrum erigamus, confundamus verò Dæmones, & omnes hostes, qui nos in profundo desperationis sepelire contendunt: nam S. Iob satis fusè virtutes suas retulit, non ex vanitate, sed nè in desperationis abyssum corrueret, in quam eum dæmon per eius amicos præcipitare volebat: constat autem illum tunc non errasse: siquidem Deus ipse eum postea laudauit, eiusque approbauit sententiam.

Tyrones
laudandi.

Ve agnos-
cant se bene
egisse.

Tristes lau-
de erigendi.

Heb. 10. 32

Tristi etiam
proprijs vir-
tutibus se o-
rigere licet.
Iob. 31. per
eo.

Iob. 42. 7.